

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3003/2017. (II. 2.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.VI.35.014/2013/15. számú ítéletével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó a Kúria Kfv.35.014/2013/15. számú ítéletének – a Fővárosi Törvényszék 4.K.33.917/2011/9. számú ítéletére is kiterjedő hatályú – megsemmisítését kérte, mivel az ítéletet több alaptörvényi rendelkezéssel is ellentétesnek tartotta. Az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére, a 25. cikk (2) bekezdésének *b*) pontjára, a XXVIII. cikk (7) bekezdésére, a XXVIII. cikk (1) bekezdésére, az E) cikk (3) bekezdésére, a XIII. cikk (1) bekezdésére, a XV. cikk (1) és (2) bekezdésére, és a 28. cikkére alapította a támadott ítélet alaptörvény-ellenességét.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául fekvő ügy lényege az indítvány alapján az alábbiakban összegezhető.
- [3] Az indítványozó édesanyja 2002 novemberében öröklés útján, öt örökösárs egyikeként megszerezte egy Ausztriában található lakásingatlan tulajdonjogának 1/5 részét. A lakás egészére az indítványozó édesanyjának a kizárólagos tulajdonjoga lett bejegyezve, de az osztrák jog szerint annak csak az 1/5 részét „tartotta a saját nevében és a saját számláján”, míg az örökösársak további 1/5-1/5 tulajdoni hányadait az ő nevükben, vagyonkezelés címén tartotta tulajdonában. Az indítványozó álláspontja szerint édesanyja azért került egyedüli tulajdonosként bejegyzésre a lakóingatlanra, mert az osztrák jog szerint arra öt tulajdonos (örökösárs) tulajdonjoga nem volt bejegyezhető.
- [4] Az indítványozó 2006-ban eladta a tulajdonát képező lakásingatlant, amelyhez kapcsolódóan a 2006. évre vonatkozó személyi jövedelemadó bevallásában ingatlan értékesítésből származó jövedelem után személyi jövedelemadót vallott be és fizetett meg. Ezt követően – önellenőrzési lap benyújtásával – módosította a korábbi adóbevallását és lakásszerzési adókedvezményre (a továbbiakban: adókedvezmény) hivatkozással, a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Szja. tv.) 63. § (2) bekezdése alapján a korábban az ingatlanértékesítésre tekintettel megfizetett adót visszaigényelte. Az adókedvezmény igénybevétele az indítványozó azzal indokolta, hogy ő és édesanyja örökösársai 2006 áprilisában, az osztrák jog alapján megállapodást kötöttek, melyben az indítványozó – az édesanyján kívüli – négy örökösárs egyenként 1/5-1/5 arányú eszmei tulajdoni hányadrészét magához váltotta. A megállapodás alapján az ingatlan telekkönyvileg bejegyzett tulajdonosa továbbra is az indítványozó édesanyja maradt, míg az indítványozó az ingatlan tényleges (gazdasági) tulajdonosa lett. Az indítványozó – gazdasági tulajdonosként – sem a tulajdonjoga, sem elidegenítési és terhelési tilalomnak a javára történő telekkönyvi bejegyzését nem kérte. Az indítványozó a négy

örökösársnak megfizetett megváltási árat igazolhatóan a 2006. évi adóbevallásában feltüntetett ingatlan értékesítéséből származó jövedelméből fizette meg.

- [5] 1.2. Az elsőfokú adóhatóság az indítványozó önellenőrzéséhez kapcsolódóan a 2006. évre személyi jövedelemadó adónemben, bevallás utólagos vizsgálatára irányuló, kiutalás előtti ellenőrzést végzett, és azt állapította meg, hogy jogosulatlan a visszaigénylés, de adóbírságot nem szabott ki. Az indítványozó fellebbezése alapján eljárt másodfokú adóhatóság az elsőfokú határozatot hatályában fenntartotta, és emellett adóbírságot állapított meg az indítványozó terhére. Az első- és másodfokú adóhatóság azért nem tekintette az adókedvezményre jogosultnak az indítványozót, mert értelmezésük szerint az Szja. tv. 63. § (2) bekezdésének a)–e) pontjai kizárólag a belföldi ingatlanszerzés esetében teszik lehetővé a kedvezmény igénybevételét. Az indítványozó a másodfokú adóhatósági határozattal szemben keresetet terjesztett elő a Fővárosi Bíróságon, kérve annak megváltoztatását és az adókedvezményre vonatkozó jogosultságának megállapítását. Keresetét arra alapította, hogy – álláspontja szerint – a közösségi jog értelmében az adókedvezményre akkor is jogosult, ha az ingatlan nem Magyarországon, hanem egy másik európai uniós tagállam területén, jelen esetben Ausztriában fekszik; a lakás jogi tulajdonát a 2006-os megállapodással az édesanyja szerezte meg, míg ő gazdasági tulajdonossá vált, így jogosulttá vált az adókedvezményre is. A Fővárosi Bíróság az indítványozó keresetének helyt adott, a másodfokú adóhatósági határozatot hatályon kívül helyezte és az adóhatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte. A bíróság előírta az adóhatóság számára, hogy az új eljárás során vizsgálja meg, hogy – függetlenül a külföldön történt felhasználástól – a 2006-ban kötött megállapodás mint okirat alkalmas-e annak igazolására, hogy az indítványozó a jövedelmét adókedvezmény igénybevételét megalapozó lakáscélú felhasználásra fordította.
- [6] 1.3. A megismételt eljárás során hozott határozatában az elsőfokú adóhatóság azt állapította meg, hogy az indítványozó azért nem jogosult az adókedvezményre, mert az ingatlan-nyilvántartásba tulajdonosként nem került bejegyzésre, és ebből következően az Szja tv. 63. § (4) bekezdésének a) pontjában írt feltételt, a földhivatalhoz benyújtott bejegyzési kérelem létét sem tudta igazolni. Erre tekintettel jogosulatlan visszaigénylésnek minősülő adókülönbözetet állapított meg az indítványozó terhére. Az indítványozó fellebbezése alapján eljárt másodfokú adóhatóság az elsőfokú határozatot hatályában fenntartotta; a határozattal szemben előterjesztett keresetét a Fővárosi Törvényszék 4.K.33.917/2011/9. számú ítéletével elutasította. A jogerős ítélettel szemben az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Kúriához, melyet változatlanul arra a jogi álláspontjára alapította, hogy teljesítette az adókedvezmény törvényi feltételeit, és így jogosult arra. A Kúria Kfv.VI.35.014/2013/15. számú ítéletével a Fővárosi Törvényszék jogerős ítéletét hatályában fenntartotta.
- [7] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát a Kúria felülvizsgálata során hozott ítéletével szemben terjesztette elő.
- [8] 2.1. Az indítványozó nézete szerint a Fővárosi Törvényszék és a Kúria kiterjesztően értelmezte a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 111. § (3) bekezdésében foglaltakat, ezért a felülvizsgálati eljárás eredményeként hozott ítélet ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállami klauzula részét képező jogbiztonság alaptörvényi követelményével. Az indítványozó azt kifogásolta, hogy a megismételt eljárás során az adóhatóságok a tulajdonjog bejegyzésének a kérdését [az Szja tv. 63. § (4) bekezdés a) pontjában foglaltak teljesülését] is vizsgálták, annak ellenére, hogy ezt az új eljárást elrendelő bírósági ítélet nem írta elő számukra. Álláspontja szerint azzal, hogy az adóhatóság eljárását (az ezt alátámasztó adóhatósági jogértelmezést) a Kúria ítéletében „helybenhagyta”, olyan jogsértést követett el, amely egyben az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, a jogbiztonságot is sérti. Az indítványozó szerint az, hogy a Kúria nem jelölte meg a kiterjesztő jogértelmezésének a jogszabályi alapját – figyelemmel a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 226. §-ában foglalt anyagi jogerő fogalmára is –, sérti a jogbiztonság követelményét. Az indítványozó álláspontja alapján a Kúria lényegében „minden törvényes határidőn túl”, érdemben vizsgálta felül az egyszer már jogerősen lezárt ügyet. Az indítványozó álláspontja összegezésésként kiemelte azt, hogy sem a Fővárosi Törvényszék, sem a Kúria nem vizsgálhatta volna a tulajdonjog bejegyzés kérdését és annak elmaradását sem vehette volna figyelembe.

- [9] 2.2. Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény 25. cikke [az indítványból kitűnően konkrétan a 25. cikk (2) bekezdésének *b*) pontja] és a XXVIII. cikk (7) bekezdése is sérült. A Kúria azon jogértelmezése, amely szerint az adókedvezmény ténybeli alapjaként azért nem vizsgálta az indítványozó édesanyjának a tulajdonszerzését, mert az indítványozó a felülvizsgálati kérelem előterjesztésére nyitva álló 60 napos határidőn túl hivatkozott arra először, alaptörvény-ellenesen korlátozza az indítványozó közigazgatási és bírósági határozatok felülvizsgálatához kapcsolódó alkotmányos jogait. Utalt arra, hogy a határozat felülvizsgálatához való jog, illetve a jogorvoslathoz való jog nem pusztán formális lehetőséget biztosít a jogorvoslati eljárás megindítására, hanem azt hivatott biztosítani, hogy a sérelmezett döntést felülvizsgáló bíróság érdemben, a jogorvoslati kérelemnek megfelelően és annak megfelelő terjedelemben végezze el a felülvizsgálatot. Az indítványozó tényszerűen vitatta a Kúria azon megállapítását, hogy a felülvizsgálati eljárásban késedelmesen terjesztette elő azt a kérelmet, amely szerint az édesanyja tulajdonszerzésének a vizsgálatát is kéri az adókedvezmény tényalapja körében figyelembe venni, és ez alapján is kéri az adókedvezményre való jogosultságát megállapítani. Az indítványozó kiemelte: az, hogy a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a keresetének való helyt adást kérte a Kúriától, magában foglalta az édesanyja jogán fennálló adókedvezmény megállapítására irányuló kérelmét is. Azzal is érvelt, hogy a felülvizsgálati kérelmében sérelmezte, hogy az Szja tv. 63. § (2) bekezdésében foglalt törvényi feltételek ellenére született az ügyében számára hátrányos ítélet; ebből az következik, hogy a felhívott törvényhely alapján annak minden eleme szempontjából (így a közeli hozzátartozó jogán, az annak javára történő tulajdonszerzésen keresztül) is vizsgálnia kellett volna a Kúriának az adókedvezményre való jogosultságát.
- [10] Az indítványozó utalt arra, hogy a Fővárosi Törvényszék kizárólag az ő tulajdonszerzésével kapcsolatos kérdés vizsgálatát írta elő a bizonyítási teher körében, ezért a peres eljárásban a saját tulajdonszerzésén alapuló adókedvezményre való jogosultságát próbálta bizonyítani. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az édesanyja szerzésén alapuló kedvezményre való jogosultsága körében tett korábbi nyilatkozatait visszavonta volna. Az indítványozó álláspontja szerint az édesanyja jogszerzése vizsgálatának elmaradásával a Kúria az érdemi jogorvoslattól, a Fővárosi Törvényszék ítélete pedig „közigazgatási határozat teljes felülvizsgálhatóságának alkotmányos jogától” fosztotta meg.
- [11] 2.3. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás követelményének a sérelmét amiatt állította, hogy a Kúria nem adott helyt indítványának, melyben a perbeli tényálláshoz kapcsolódóan az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) előtti előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését kérte; és ezt a döntését nem indokolta megfelelően. Az indítványozó – hivatkozással az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) az *Ullens de Schooten and Rezabek v. Belgium* ügyben hozott ítéletére, valamint az Alkotmánybíróság 7/2013. (III. 1.) AB határozatában foglaltakra – úgy ítélte meg, hogy a Kúria nem tett eleget az előzetes döntéshozatalra irányuló indítványának a megvizsgálására vonatkozó, illetve – az annak elutasítása körülményeiről számot adó – indokolási kötelezettségének, és ez sérti a tisztességes eljáráshoz való jogát. A Kúria annyival indokolta a kérelem elutasítását, hogy annak jogalapját nem látta fennállónak, nem talált olyan uniós normát, amelynek az értelmezését szükségesnek ítélte volna a perbeli jogkérdések körében.
- [12] Az indítványozó arra is utalt, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való alkotmányos jog tartalma lényegileg megegyezik az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 6. cikk 1. bekezdésének első mondatával, ezért a Kúria felülvizsgálati ítélete nemzetközi szerződésbe is ütközik. Az indítványozó azzal is érvelt, hogy a Kúria eljárása az Alaptörvény E) cikk (3) bekezdésében foglalt kötelezettséget is sérti.
- [13] Az indítványozó utalt az Európai Unió Működéséről Szóló Szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 267. cikkében foglaltakra, valamint az EUB *CILFIT ügyben* hozott ítéletére is [ECLI:EU:C:1982:335]. Álláspontja szerint az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdése értelmében a Kúriának kötelező lett volna előzetes döntéshozatalt kérni az ügyében, tekintettel arra, hogy a CILFIT ítéletben foglalt – az előzetes döntéshozatal kérése alóli mentességre vonatkozó esetek – az indítványozó szerint nem állnak fenn.
- [14] Az indítványozó a tisztességes eljárás alkotmányos jogának a sérelmét azzal összefüggésben is megállapíthatónak találta, hogy a Kúria az édesanyja jogszerzésén alapuló adókedvezményre való jogosultságát érdemben nem vizsgálta, ennél fogva nem merítette ki a kereseti kérelmét.
- [15] 2.4. Az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében foglalt hátrányos megkülönböztetés tilalmának a sérelmét is állította. Álláspontja szerint azért esett el az adókedvezménytől és került ezáltal hátrányos hely-

zetbe, mert „egy másik európai uniós tagállamban biztosított jogával élve egy ott honos jogintézményt (bizalmi vagyonkezelés) igénybe vett”. Arra hivatkozott, hogy a „jogszerű magatartás nem eredményezhet hátrányos megkülönböztetést”. Az indítványozó álláspontja szerint hátrányt szenvedett el azzal, hogy a lakása eladásából származó bevételt nem Magyarországon, hanem külföldön, más európai uniós tagállamban használta fel, mivel értelmezése szerint csak Magyarországon vásárolhatott volna olyan ingatlant, amelyhez kapcsolódóan az egyébként mindenki mást megillető adókedvezményt ő is igénybe vehette volna. Az indítványozó a hátrányos megkülönböztetés sérelméről az Alaptörvény XIII. cikkében foglalt tulajdonhoz való alapjoga sérelméről is állította, mivel „sérül [...] a tulajdonhoz fűződő alapvető jog, ha az egyén nem választhatja meg szabadon – azaz hátrányos adójogi következményekkel való szembenézés nélkül – azt, hogy a rendelkezése alatt álló dolog elidegenítéséből származó jövedelmet milyen más dolog jogszerű megszerzésére fordíthatja”. Az indítványozó hátrányosnak tekintette és nem értett egyet a Kúriának a felülvizsgálati eljárás során hozott ítéletében szereplő azon álláspontjával sem, hogy ha a tulajdonjog bejegyzését a külföldi ingatlan tekintetében nem kérnék rajta számon, akkor az indítványozó előnyösebb helyzetbe kerülne a belföldi tulajdonszerzőkkel szemben. Kifejtette, hogy az osztrák jog alapján az ingatlan gazdasági tulajdonjogát – az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzés nélkül is – megszerezte, és az, hogy adott esetben egy másik tagállamban a tulajdonszerzés törvényi és esetjogi feltételei eltérnek a hazaitól, szerinte nem vonhatja maga után a másik tagállamban jogot szerző „megbüntetését” az adókedvezmény elvonása által. Az indítványozó kifejtette, hogy nézete szerint ő és a belföldön ingatlant vásárló az adókedvezmény szempontjából összehasonlítható helyzetben vannak, egyetlen objektív különbségnek az új ingatlan fekvése minősül. Az, hogy ennek ellenére nem jogosult az adókedvezményre, nézete szerint sérti a törvény előtti egyenlőség követelményét és a diszkrimináció tilalmát. A diszkrimináció tilalmán keresztül az Alaptörvény E) cikk (3) bekezdésének a sérelméről is állította, mivel annak következtében, hogy a Kúria figyelmen kívül hagyta a kölcsönös elismerés és tényleges érvényesülés elveit, az EUMSZ perben hivatkozott rendelkezéseit, ítélete az Európai Unió jogába is ütközik. Az indítványozó hátrányos különbségtételnek tekintette, hogy az adókedvezmény meg nem adása kapcsán a Kúria a Fővárosi Törvényszéknek az adórendszer koherenciájára vonatkozó ítéleti okfejtésére utalt. Az indítványozó a tisztességes eljárás követelményére hivatkozással azt is sérelmezte, hogy a Kúria nem adott magyarázatot arra, hogy mi tekinthető az adórendszer koherenciája szempontjából olyan oknak, amely alapján elengedhetetlenül szükséges, hogy az osztrák jog szerinti, vagyis egy másik tagállam hatósága által elismert és a Kúria által sem vitatott tulajdonszerzés esetén a tulajdonszerzéshez nem szükséges aktust az indítványozó megtegye.

- [16] 2.5. Az indítványozó az Alaptörvény 28. cikkével azért találta ellentétesnek a Kúria ítéletét, mert – álláspontja szerint – a földhivatali tulajdonjog-bejegyzés elmaradására történő hivatkozás az Szja tv. 63. §-ának alaptörvény-ellenes értelmezésén alapul. Az indítványozó szerint az eljáró bíróságok az Szja. tv. indítványban felhívott rendelkezéseit a józan ésszel és a közjóval ellentétesen értelmezték, és ez alaptörvény-ellenességhez vezetett. Mivel a jogértelmezés hátrányban részesít egy adózót, aki egy másik tagállamban jogszerűen szerzett tulajdont, így erkölcsösnek sem tekinthető. Az indítványozó szerint az Szja tv. lakásszerzési adókedvezményt szabályozó rendelkezése céljának (t.i. hogy az ingatlant értékesítő adózót újabb ingatlan megvásárlására ösztönözze) ő teljes mértékben eleget tett. Az indítványozó e körben azt kifogásolta, hogy a Kúria az Szja tv. 63. § (4) bekezdésében foglalt törvényi előírásokat az adókedvezmény igénybevételére jogosító feltételek kiegészítéseként, további feltételként vette figyelembe. Ezzel szemben álláspontja szerint az Szja tv. 63. § (4) bekezdése nem az adókedvezmény további feltételét, hanem azon bizonyítékokat határozza meg, amellyel a lakáscélú felhasználást (a vizsgált esetben a tulajdonszerzést és a vételár forrását), azaz a kedvezményre való jogosultság feltételeit igazolni lehet. Az indítványozó értelmezése szerint az Szja tv. 63. § (3) bekezdése a Kúria értelmezésével szemben nem írja elő a lakáscélú felhasználás igazolásának a feltétlen szükségességét; esetében a jogosultsági feltétel bizonyítására azért sem volt szükség, mert az eljáró bíróságok elismerték a külföldi jog szerinti tulajdonszerzést, és ekképp a lakáscélú felhasználást. Nézete szerint az Szja. tv. a lakásszerzési kedvezményt a lakáscélú felhasználáshoz köti, aminek a további igazolására nincs szükség abban az esetben, ha az eljáró hatóság a rendelkezésre álló adatok alapján egyébként már megállapította a tulajdonszerzés tényét. Az indítványozó álláspontja szerint nyilvánvalóan lehetetlen feltétel igazolását várták el a bíróságok akkor, amikor az ingatlan-ügyi hatósághoz benyújtott kérelem bemutatását követelték meg tőle, mivel az ingatlan tulajdonjogának a megszerzése időpontjában hatályban volt Szja. tv. 63. § (4) bekezdésének a) pontja földhivatalhoz benyújtott bejegyzési kérelem bemutatását írta elő, ugyanakkor Ausztriában az ingatlan nyilvántartást a járási bíróság vezeti. Ezen az sem változtat, hogy Szja. tv. hivatkozott részének az önellenőrzés időpontjában hatályos szövege már

az ingatlanügyi hatósághoz benyújtott kérelem bemutatását írta elő. Az indítványozó azt sem látta bizonyítottanak, hogy ha 2006-ban benyújtotta volna az illetékes osztrák járásbírósághoz a tulajdonjog bejegyzés iránti kérelmét, akkor azt a földhivatalhoz benyújtott kérelemként fogadta volna el az adóhatóság. Az indítványozó úgy ítélte meg, hogy az eljáró bíróságok nem vették figyelembe azt, hogy az Szja. tv. egyrészről azért írja elő a tulajdonjog-bejegyzési kérelem bemutatását, mert a vonatkozó szabály kizárólag a belföldi ingatlanszerzéshez kapcsolta a kedvezményt és a magyar jog szerint az ingatlan nyilvántartásba történő bejegyzés elengedhetetlen feltétel; másrészről tévesen értelmezték a törvényt akkor, amikor a lakásszerzési kedvezmény feltételeként vették figyelembe a tulajdonjog-bejegyzési kérelmet. Ez az indítványozó véleménye szerint egyértelműen csak a feltétel igazolására szolgáló bizonyíték.

II.

[17] Az Alaptörvény indítványban hivatkozott rendelkezései a következők:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„E) cikk (3) Az Európai Unió joga – a (2) bekezdés keretei között – megállapíthat általánosan kötelező magatartási szabályt.”

„XIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.”

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, szülei vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

[...]

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

„25. cikk (2) A bíróság dönt [...]

b) a közigazgatási határozatok törvényességéről;”

„28. cikk A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

III.

[18] Az indítvány nem megalapozott.

[19] 1. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek.

[20] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.

[21] A befogadhatóság további feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány kizárólag az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésének a sérelmét állító részében felel meg a befogadhatóság törvényi feltételeinek, az alábbi okok miatt.

- [22] 1.1. Az Abtv. 27. § a) pontja alapján akkor lehet alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulni, „ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti”. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, E) cikk (3) bekezdése, 25. cikk (2) bekezdés b) pontja, valamint 28. cikke nem tekinthető az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát tartalmazó alaptörvényi rendelkezésnek, ezért ezekre alkotmányjogi panasz nem alapítható [lásd pl. 3108/2016. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [23]; 3147/2015. (VII. 24.) AB határozat, Indoklás [14]; 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]].
- [23] 1.2. Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadásának további feltételét határozza meg, melynek értelmében a testület „az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.” Az Alkotmánybíróság e feltételeket alternatív törvényi feltételnek tekinti, azaz bármelyik igazolt fennállta esetén az alkotmányjogi panaszt be kell fogadni. Az Alkotmánybíróság ebből következően a továbbiakban azt vizsgálta, hogy az indítványnak az Alaptörvény XIII. cikkének, XV. cikk (1) és (2) bekezdésének, XXVIII. cikk (1) bekezdésének és XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét állító részei megfelelnek-e az Abtv. 29. §-ában foglalt alternatív feltételnek.
- [24] 1.3. Az indítványnak az Alaptörvény XIII. cikkére vonatkozó érvelését illetően az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a támadott bírói ítélet és a tulajdonhoz való alapjog alkotmányosan védett tartalma között az indítványozó indokai alapján nem áll fenn olyan tartalmi kapcsolat, amely megfelelné az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételeknek. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a vizsgált esetben sem a kisajátítás, sem az ennek szintjét el nem érő tulajdoni korlátozás kérdése nem merül fel; az indítványozó szabadon dönthetett a belföldi lakóingatlana értékesítéséből származó jövedelme további felhasználásáról, így azt külföldi lakóingatlan megszerzésére is fordíthatta. Ehhez kapcsolódóan az adókedvezmény törvényi feltételeit – mint arra a jelen határozat később kitér – teljesíthette volna, erre saját döntése alapján nem került sor. Az ítéletben foglalt jogértelmezés tehát nem hozható kapcsolatba az indítványozó konkrét ügyben meghozott döntésével, tulajdonosi rendelkezési jogával.
- [25] 1.4. Az indítványozó a Kúria támadott ítéletét az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslat-hoz való alapjoggal is ellentétesnek találta, mivel álláspontja szerint a Kúria azzal, hogy – az erre irányuló kérelem ellenére – a felülvizsgálati eljárásban nem vizsgálta a panaszos édesanyja tekintetében a lakásszerzési kedvezmény megállapíthatóságát, elvette tőle az érdemi jogorvoslat lehetőségét. Az indítványozó a Kúria ítéletének ténymegállapítását is vitatta (lásd Indokolás [9]–[10]).
- [26] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó a megismételt eljárás során a rendelkezésére álló rendes és rendkívüli jogorvoslatokat (fellebbezés, közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata, a Kúria felülvizsgálati eljárása) igénybe vette. (Az Alkotmánybíróság arra is rámutat továbbá, hogy a panaszos a megismételt eljárást megelőző alapeljárásban is élhetett és élt is a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségekkel). Az, hogy az indítványozó előterjesztett-e, és ha igen, mikor terjesztett elő határozott kérelmet arra, hogy az édesanyja tulajdonszerzése alapján is vizsgálja az adóhatóság illetve bíróság az adókedvezmény megállapíthatóságát, olyan ténykérdés, amelyet az eljáró adóhatóságnak illetve bíróságnak kellett vizsgálnia. A Kúria támadott ítéletében szereplő, ezzel összefüggésben megállapított tényállás, illetve az ezt alátámasztó bizonyítékok az Alkotmánybíróság eljárásában nem vizsgálhatóak felül. Az Alkotmánybíróság több korábbi döntésében is rámutatott arra, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve, amely az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja szerint a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti. Ezzel összhangban az Alkotmánybíróság hatásköre az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszok elbírálása során a bírói döntésben foglalt jogértelmezés alaptörvény-ellenességének, alapjogokkal való összhangjának vizsgálatára korlátozódik, és nem terjed ki a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírlatára [lásd pl. 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]]. A tényállás megállapítása és az abban foglalt egyes tények jelentőségének megítélése, mérlegelése a rendes bíróságok feladata [lásd pl. 3359/2012. (XII. 5.) AB végzés, Indokolás [8]; 3365/2012. (XII. 5.) AB végzés, Indokolás [8]; 3037/2014. (III. 13.) AB határozat, Indokolás [29]–[30]].” [3016/2015. (I. 27.) AB végzés, Indokolás [19]]. A kifejtettekre tekintettel az Alkotmánybíróság a jogorvoslat-hoz való alapjog

sérelmét állító indítványi elem tekintetében is azt állapította meg, hogy az nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt alternatív törvényi követelményeknek.

- [27] 1.5. Az indítványozó a Kúria ítéletével összefüggésben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét egyrészt amiatt állította, hogy a Kúria nem adott helyt az előzetes döntéshozatalra irányuló kérelmének; másrészt a kérelem elutasítását alátámasztó, valamint más ítéleti indokolásokat nem talált kielégítőnek.
- [28] Az Alkotmánybíróság már korábban is vizsgálta az eljáró bíróságok előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére vonatkozó jogát, illetve kötelezettségét, és az alábbiakat állapította meg. „Az EUMSZ 267. cikke értelmében az EUB hatáskörrel rendelkezik előzetes döntés meghozatalára a Szerződések (az Európai Unióról Szóló Szerződés és az EUMSZ) értelmezése, valamint az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok jogi aktuáinak érvényessége és értelmezése tárgyában. Ha egy tagállam bírósága előtt ilyen kérdés merül fel, és ez a bíróság úgy ítéli meg, hogy ítélete meghozatalához szükség van a kérdés eldöntésére, kérheti az EUB-t, hogy hozzon ebben a kérdésben döntést. Ha egy tagállam olyan bírósága előtt folyamatban lévő ügyben merül fel ilyen kérdés, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, e bíróság köteles az EUB-hoz fordulni. Az EUB ugyanakkor az indítványozó által is hivatkozott CILFIT-ügyben megállapította azokat az eseteket, melyekben a tagállami bíró nem köteles valamely kérdést az EUB elé terjeszteni, azaz mentesül az előterjesztési kötelezettsége alól. Az EUB e döntésében kimondta ugyanakkor azt is, hogy a peres felek indítványozhatják ugyan a nemzeti bíróságnál a kezdeményezést, azonban a bírót nem köti a felek kérelme, a bírónak diszkrecionális joga van annak eldöntésére, hogy megkeresi-e az EUB-t előzetes döntéshozatalt kérve: »a [EGKSZ] 177. cikk [jelenleg EUMSZ 267. cikk] nem jelent jogorvoslati lehetőséget a felek számára valamely nemzeti bíróság előtt folyamatban lévő ügyben. Az, hogy az egyik fél állítása szerint a jogvita a közösségi jog értelmezésének kérdését veti fel, önmagában nem elegendő tehát ahhoz, hogy az érintett bíróság köteles legyen a kérdést a 177. cikk értelmében felmerült kérdésnek tekinteni.«
- Az Alkotmánybíróság[na... a Pp.] 155/A. §-ával összefüggésben jogalkotói mulasztást megállapító – 26/2015. (VII. 21.) AB határozata, valamint a Pp. 155/A. § – módosított – (2) bekezdése azt a követelményt támasztja az eljáró bírósággal szemben, hogy az előzetes döntéshozatal kezdeményezésének elutasítását legkésőbb az ügydöntő határozatban indokolni köteles.” {3082/2016. (IV. 18.) AB végzés, Indokolás [31]–[34]}
- [29] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria megvizsgálta az indítványozónak azt a kérelmét, hogy előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezzen az EUB előtt, azonban azt nem látta szükségesnek. A Kúria ítéletének indokolásában rámutatott arra, hogy az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelemnek azért „nem adott helyt, mert annak jogalapja nem áll fenn, nincs olyan uniós norma, melynek értelmezése szükséges lenne a perbeli jogkérdések körében.” A Kúria tehát indokát adta annak, miért nem kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárást; annak vizsgálata, hogy ez az indokolás megfelelő-e, nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe, mivel ezzel a Kúria tényekből levont következtetését, és az ehhez kapcsolódó jogértelmezését vizsgálná felül.
- [30] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét a kereseti kérelem ki nem merítése (lásd Indokolás [11]–[14]), illetve az adórendszer koherenciájával kapcsolatos felvetésnek az indokolás nélküli figyelmen kívül hagyása (lásd Indokolás [15]) miatt állító indítványi elemmel kapcsolatban az Alkotmánybíróság az alábbiakat állapította meg. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése és az indokolási kötelezettség kapcsolata tekintetében már kialakította a gyakorlatát: „[a]z Alkotmánybíróság álláspontja szerint nem jelenti az indokolási kötelezettség megsértését az sem, ha a felülvizsgálati eljárás során hozott ítélet indokolása nem tér ki külön minden egyes, a felülvizsgálati kérelemben felhozott indokra. Mint ahogy azt az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatában már kifejtette, az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme akkor merülhet fel, ha a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposággal nem vizsgálja meg, és ennek értékeléséről határozatában nem ad számot. »Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket.« (Indokolás [34])”. {3070/2015. (IV. 10.) AB végzés, Indokolás [21]} Az indítványozó jelen ügyben a nem megfelelő indokolásra hivatkozik, a Kúria azonban a fenti szempontoknak megfelelően indokolta a döntését, kitérve arra is, hogy miért nem vizsgálta az indítványozó édesanyjának a tulajdonszerzését.
- [31] Az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való jog állított sérelmével összefüggésben utalt továbbá az Egyezmény 6. cikk 1. bekezdésének a sérelmére is, amit külön nem indokolt, csak arra hivatkozott, hogy e cikk tartalmával lényegileg egyező az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a szabályozása. Az Alkotmánybíróság

ezt a hivatkozást nem tekintette önálló, érdemi elbírálásra alkalmas indítványi elemnek, ugyanakkor ezzel összefüggésben megjegyzi, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *f*) pontja alapján jogszabály (és nem bírói ítélet) nemzetközi szerződésbe ütközésének a vizsgálata kérhető [és csak az Abtv. 32. § (2) bekezdésében meghatározott indítványozói kör által, nem alkotmányjogi panasz keretében]; tehát az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panasz keretében nincs lehetőség a bírói döntés nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatára.

- [32] Az indítvány a fentiek szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét állító részében sem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt egyik feltételnek sem.
- [33] 2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozónak az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésére alapított érvelése felvetheti az Abtv. 29. §-a szerinti, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét, ezért e tekintetben a befogadás és az érdemi vizsgálat mellett döntött.
- [34] Az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésének a sérelmét azonos érvekkel támasztotta alá; azért tekintette a Kúria támadott ítéletét alaptörvény-ellenesnek, mert az – álláspontja szerint – hátrányos megkülönböztetést eredményez a belföldi illetőségű adózók között az adókedvezmény tekintetében. A megkülönböztetés alapja az indítványozó álláspontja szerint az, hogy egy másik európai uniós tagállamban szabályozott jogintézményt („bizalmi vagyongazdálkodás”) vett igénybe. A különbségtétel nézete szerint egyetlen objektív szemponton, az ingatlan külföldi fekvésén alapult és nem támasztható alá az adórendszer koherenciájára vonatkozó, a Kúria ítéletében szereplő érveléssel.
- [35] Az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy a Kúria ítélete nem tartalmaz olyan jogértelmezést, amely az ingatlan külföldi fekvése miatt zárta volna ki az indítványozót az adókedvezmény igénybevételének a lehetőségéből. A vitatott ítélet egyrészt azon alapult, hogy az indítványozó a felülvizsgálati eljárásban elkésve, nem a 60 napos határidőben benyújtott felülvizsgálati kérelmében terjesztette elő az édesanyja tulajdonszerzésén alapuló adókedvezmény megállapítására vonatkozó kérelmét, másrészt azon, hogy nem igazolta azt, hogy a saját tulajdonszerzését igazoló okiratot – a tulajdonszerzése telekkönyvi bejegyzése érdekében – benyújtotta az ingatlanügyi hatósághoz. A Kúria ítéletében nem tett különbséget a belföldi illetőségű adózók között abból a szempontból, hogy a belföldi lakóingatlan értékesítésből származó jövedelmüket utóbb belföldön vagy más uniós tagállamban használták fel az adókedvezményre jogosító újabb lakóingatlan szerzésre. A lakásszerzési adókedvezményt biztosító hazai adójogszabály – függetlenül az utóbb megvásárolt ingatlan fekvésétől – azonos módon és feltétel mellett írta elő az adókedvezmény igénybe vételének a lehetőségét valamennyi belföldi illetőségű adózó esetében. A Kúria rámutatott arra, hogy az Szja. tv. alapján a lakásszerzési kedvezmény igénybevételének feltétele volt egyrészt maga a lakáscélú felhasználás – függetlenül attól, hogy az belföldi vagy külföldi ingatlanra vonatkozik –, másrészt annak megfelelő igazolása [az Szja. tv. 63. § (4) bekezdése szerint]. A Kúria azt is kifejtette, hogy az Osztrák Polgári Törvénykönyv (ABGB 431. §) – hasonlóan a magyar rendszerhez – az ingatlanok átruházása körében a tradíciós rendszert követi és az ingatlan tulajdonjogának a megszerzéséhez – az érvényes szerződésen kívül – előírja a tulajdonszerzésnek az erre rendelt nyilvántartásba történő bejegyzését is. A Kúria ítélete megállapította, hogy az indítványozó a saját döntése alapján, annak ellenére, hogy erre lehetősége lett volna, nem kérte a külföldi jog szerinti ingatlan-nyilvántartást vezető ingatlanügyi hatóságnál a tulajdonszerzése bejegyeztetését, így telekkönyvi bejegyzés hiányában nem vált a külföldi lakóingatlan jogi tulajdonosává; tehát azt sem az adóigazgatási, sem a bírósági eljárásban nem is igazolhatta. Az indítványozó az adókedvezményre a külföldi ingatlanszerzés alapján is jogosult lehetett volna, ha az osztrák jog alapján kérte volna a jogi tulajdonának a bejegyzését a telekkönyvet vezető ingatlanügyi hatóságnál.
- [36] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza: nem valósít meg diszkriminációt az, ha a valamely szempontból azonos helyzetben lévő (egy homogén csoportba tartozó) személyek jogviszonyait illetően – egyéb, releváns körülményekből fakadóan – más-más jogkövetkezmények kerülnek alkalmazásra. A diszkrimináció megállapításához az szükséges, hogy az eltérő jogkövetkezmények kifejezetten a megkülönböztetésből adódjanak. A jelen ügyben ez azért nem merül fel, mert az adókedvezményt nem az ingatlan külföldi fekvése, hanem amiatt nem kapta meg az indítványozó, hogy egy, egyébként nem teljesíthetetlen törvényi feltételnek nem tett eleget.

[37] A fentiekben kifejtetteket figyelembe véve az Alkotmánybíróság – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, 63. §-a, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései, 31. § (6) bekezdése alapján eljárva – az indítványt elutasította.

Budapest, 2017. január 24.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1976/2014.

• • •